

Basisset beleidsindicatoren

Zwijndrecht, Januari 2026

Met de basisset beleidsindicatoren van de VNG ziet iedere gemeente in Nederland hoe ze ervoor staan. De set omvat 29 indicatoren, verdeeld over zeven taakvelden. Met de tabel laten het Onderzoekcentrum Drechtsteden zien hoe Zwijndrecht er in januari 2026 voorstaat ten opzichte van andere perifere gemeenten met sociale en economische uitdagingen, de Drechtsteden en Nederland. In de toelichting geven we aan wat er met de indicatoren wordt bedoeld.

1. Tabel met basisset

Tabel 1 Scores op de 7 taakvelden met 29 indicatoren voor het meest recente, beschikbare jaar. Het recente jaar is in principe 2024 en het vorige jaar is in principe 2023, mits anders aangegeven. Vergelijking wordt gedaan ten opzichte van het jaar ervoor.

indicator – eenheid	Zwijndrecht 2024	Zwijndrecht 2023	Gemeenten Type B	Drechtsteden	Nederland
Taakveld 1: veiligheid					
1. Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	13▲	10	11	10	9
2. Jongeren met delict voor rechter	1% (2023)	1%(2022)	1%	1%	1%
3. Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	1,6▼	1,7	2,3	1,8	2,2
4. Gewelddsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,1▼	3,4	4,6	4,0	4,3
5. Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	1,6▲	1,1	1,2	1,0	1,2
6. Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	4,2▼	4,6	6,3	4,5	5,7
Taakveld 2: economie					
7. Functiemenging	50,8%	50,1%	52,2%	53,0%	54,5%
8. Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	786,2	761,7	827,7	809,6	850,2
9. Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	156,5▲	146,1	165,2	159,7	191,4
Taakveld 3: onderwijs					
10. Absoluut verzuim aantal per gemeente per 1000 leerlingen	0,8 ▼ (2023)	0,9(2021)	6	2,5	6,7
11. Relatief verzuim aantal per gemeente per 1000 leerlingen	14▲	12	28	12	28
12. Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers)	2,4%▼	2,8%	2,6%	2,3%	2,3%
Taakveld 4: sport, cultuur, recreatie					
13. Niet-sporters	53,1%	52,3%(2022)	47,5%	48,3%	42,5%
Taakveld 5: sociaal domein					
14. Achterstand onder jeugd - kinderen in uitkeringsgezin	8%▼	9%	6%	6%	6%
15. Netto arbeidsparticipatie	72,3%	72,0%	71,1%	73,6%	73,2%
16. Achterstand onder jeugd - werkloze jongeren	1%▼	2%	2%	2%	2%
17. Personen met bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoner	397,3 (2025)	391,6 (2024)	367,9	366,6	344,0
18. Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	200,6	200,4	228,1	195,9	203,1
19. Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar	16,5%	17,2%	15,4%	14,3%	14,0%
20. Jongeren met jeugdbescherming	1,5%▲	1,4%	1,4%	1,1%	1,0%
21. Jongeren met jeugdreclassering	0,3%▲	0,2%	0,5%	0,4%	0,4%
22. Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo per 10.000 inwoners	810 (2025) ▼	870 (2024)	829	760	660
Taakveld 6: volksgezondheid en milieu					
23. Huishoudelijk restafval kg per inwoner	105	109	141	143	148
24. Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	33,0 (2022)▲	17,1 (2021)	31,1%	18,7%	32,5%

Taakveld 7: volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing					
25. WOZ-waarde woningen (gemiddelde) – x €1.000	340 (2025) ▲	314 (2024)	322	352	398
26. Nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen	2,7 ▲	0,3	6,3	5,8	8,4
27. Demografische druk (groen en grijs)	80,7% (2025)	80,1% (2024)	76,3%	75,0%	70,7%
28. Woonlasten éénpersoonshuishouden - €	1.054 (2025) ▲	998 (2024)	941	956	957
29. Woonlasten meerpersoonshuishouden - €	1.098 (2025) ▲	1.027 (2024)	1.004	1.014	1.050

Legenda tabel 1

- Rode pijl (▼▲): procentuele verandering van minimaal -5%/+5% ten opzichte van het voorgaande jaar, aangemerkt als een negatieve ontwikkeling.
- Groene pijl (▼▲): procentuele verandering van minimaal -5%/+5% ten opzichte van het voorgaande jaar, aangemerkt als een positieve ontwikkeling.
- Zwarte pijl (▼▲): procentuele verandering van minimaal -5%/+5% ten opzichte van het voorgaande jaar, waarbij het niet objectief kan worden aangemerkt als een negatieve of positieve ontwikkeling.
- Berekening van de procentuele verandering is als volgt: Nieuwe waarde-oude waarde/oude waarde*100

2. Opvallende ontwikkelingen.

In dit gedeelte halen we opvallende ontwikkelingen eruit en lichten we het toe.

- De verwijzingen Halt zijn gestegen van 10 naar 13 per 1.000 jongeren (van 12 t/m 17 jaar). Ook het jaar daarvoor was er al sprake van een stijging. Overigens steeg ook in de andere Drechtstedengemeenten het aantal verwijzingen naar Halt tussen 2023 en 2024, terwijl landelijk gezien het aantal HALT meldingen stabiel bleef op 9 per 1.000 jongeren.
- Het aantal kinderen in een uitkeringsgezin ligt in Zwijndrecht (8%) hoger dan gemiddeld in Nederland (6%). Wel is in Zwijndrecht de afgelopen jaren een kleine daling te zien in het aantal kinderen in een uitkeringsgezin.
- De woonlasten meerpersoonshuishoudens zijn in 2025 ten opzichte van 2024 met 7 procent gestegen (van €1.027 naar €1.098). Ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde (€1.050 in 2025), zijn de woonlasten in Zwijndrecht relatief hoog. De afgelopen jaren (2016-2025) deed het Onderzoekcentrum Drechtsteden onderzoek naar de lokale woonlasten.¹ De totale woonlasten bestaan uit de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de OZB. Vanwege de bodemgesteldheid is de rioolheffing in Zwijndrecht (€334 voor een meerpersoonshuishouden in 2025) bijna €100 hoger dan het landelijk gemiddelde (€235 voor een meerpersoonshuishouden in 2025). Dit is één van de verklaringen van de relatief hoge woonlasten in Zwijndrecht.

3. Toelichting op tabel 1

Tabel 1 bevat de score van Zwijndrecht op 29 indicatoren uit de basisset van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze basisset is eind 2015 tot stand gekomen en in het voorjaar van 2016 voor het eerst via de website waarstaatjegemeente gevuld. In deze tabel gebruiken we de cijfers zoals die op 14 januari 2026 beschikbaar waren op de website.

4. Toelichting op de vergelijkingskolommen

In de jaarbegroting van Zwijndrecht werd er in 2025 een vergelijking gemaakt met het gemiddelde van gemeenten met dezelfde economische specialisatie (Type F). In januari 2026 is Zwijndrecht ingedeeld bij Type B: Perifere gemeenten met sociale en economische uitdagingen. Dit zijn gemeenten met hoge werkloosheid, laag gemiddeld inkomen en hoge afhankelijk van sociale uitkeringen.

Daarnaast worden de cijfers getoond voor Nederland als geheel en voor de Drechtsteden: Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.

¹ [Infographic Woonlasten 2025](#)

5 Tabel met definitie per indicator

Tabel 2 definitie per indicator

Indicator	Definitie	Bron
Veiligheid		
1. Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.	Stichting Halt
2. Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS - Jeugdmonitor
3. Winkeldiefstal	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen
4. Gewelddismisdrijven	Het aantal gewelddismisdrijven per 1000 inwoners. Voorbeelden van gewelddismisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	CBS - Geregistreerde criminaliteit
5. Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen
6. Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.	CBS - Geregistreerde criminaliteit
Economie		
7. Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	CBS BAG LISA (Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen) Bewerking ABF Research
8. Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	CBS Bevolkingsstatistiek LISA (Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen) Bewerking ABF Research.
9. Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	LISA (Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen)
Onderwijs		
10. Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.	Duo/Ingrado
11. Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.	Duo/Ingrado
12. Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.	Duo/Ingrado
Sport, cultuur, recreatie		
13. Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen - GGD, CBS en RIVM

Indicator	Definitie	Bron
Sociaal domein		
14. Achterstand onder jeugd - kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS - Jeugdmonitor
15. Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).	CBS - Arbeidsdeelname
16. Achterstand onder jeugd - werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERK-bedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polis-administratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.	CBS - Jeugdmonitor
17. Personen met bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	CBS - Bijstandsuitkeringen
18. Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratie voorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	CBS - Re-integratie
19. Jongeren met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
20. Jongeren met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
21. Jongeren met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura

	<i>zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.</i>	
22. <i>Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo</i>	<i>Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.</i>	<i>CBS – Gemeente Monitor Sociaal Domein WMO</i>
Volksgezondheid en milieu		
23. <i>Huishoudelijk restafval</i>	<i>Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.</i>	<i>CBS – Huishoudelijk afval</i>
24. <i>Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit</i>	<i>Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit t.o.v. totaal bekend elektriciteitsverbruik</i>	<i>Op basis van verschillende bronnen vanuit het CBS en Rijkdienst voor Ondernemend Nederland wordt het berekend.</i>
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing		
25. <i>WOZ-waarde woningen</i>	<i>De gemiddelde WOZ-waarde van woningen op 1 januari. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt</i>	<i>CBS – Waarde onroerende zaken</i>
26. <i>Nieuwgebouwde woningen</i>	<i>Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties. Onder een woning wordt verstaan de kleinste binnen één of meer panden gelegen en voor woondoeleinden geschikte eenheid van gebruik, ontsloten via een eigen toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde verkeersruimte. Voorbeelden zijn vrijstaande woningen, eengezinswoningen, flat- of portiekwoningen, studentenhuizen. Alle verblijfsobjecten met minimaal een woonfunctie en eventueel 1 of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt. Nieuwbouw betreft de mutatie in de woningvoorraad waarbij een woning 'vanaf 0' wordt toegevoegd aan de woningvoorraad</i>	<i>Basisregistraties adressen en gebouwen Bewerking ABF Research</i>
27. <i>Demografische druk</i>	<i>Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.</i>	<i>CBS – Bevolkingsstatistiek Bewerking ABF Research</i>
28. <i>Woonlasten éénpersoonshuishouden</i>	<i>Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.</i>	<i>COELO (centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) – Atlas Lokale Lasten</i>
29. <i>Woonlasten meerpersoonshuishouden</i>	<i>Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde WOZ-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.</i>	<i>COELO (centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) – Atlas Lokale Lasten</i>

Sudjeeni Bonevacia
Januari 2026

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@rechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumrechtsteden.nl